Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d.	: 30 augustus 2022
Registratiekenmerk	: 202223758
Gemeentebladnr.	: 2022/85
Afdeling opsteller	: Maatschappelijke ontwikkeling
Naam opsteller	: Angelo van Goethem
Bereikbaar onder	: angelo.van.goethem@brunssum.nl
Portefeuillehouder	: Vérénice Hermans
Raadsvergadering d.d.	: 27 september 2022
Uiterlijke datum	: Niet van toepassing

Aan de raad,

1. Onderwerp

Raadsvoorstel & besluit wijziging Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz (afrekensystematiek)

Samenvatting

In het AB Omnibuzz van 6 juli jl. is positief besloten over het starten van de besluitvormingsprocedure om de GR Omnibuzz per 1 januari 2023 te wijzigen met betrekking tot artikel 18, de afrekensystematiek. Het voornemen om de kosten voor het Omnibuzz-vervoer tussen gemeenten anders te verdelen bestaat al sinds de uitbreiding van de GR Omnibuzz in 2016. Via amendementen is destijds verzocht om de afrekening van de kosten meer in lijn te brengen met de daadwerkelijke kosten. Deze wens is later herhaaldelijk geuit vanuit deelnemende gemeenten en kan op ambtelijk draagvlak rekenen. Dit betekent dat dezelfde totale kosten anders verdeeld worden over de deelnemende gemeenten. Het verzoek richtte zich in eerste instantie op de beheerskosten, maar tijdens de uitwerking is dezelfde lijn doorgetrokken naar de vervoerskosten. Dit is geconcretiseerd door de afrekening van de vervoerskosten op basis van zones om te zetten naar kilometers. Kilometers liggen immers aan de basis van de daadwerkelijke kostenberekening van vervoer, omdat dit een meer eenduidige eenheid is dan zones. Kilometers zijn voor alle betrokkenen (klanten, gemeenten en vervoerders) een duidelijke en bekende eenheid, in tegenstelling tot de zonesystematiek. Op 1 juli jl. is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. Eén van de wijzigingen in de Wgr is dat voor wijziging van een collegeregeling, zoals de GR Omnibuzz, de gemeenteraden meer invloed krijgen op de wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Deze wijzigingsprocedure is per 1 juli 2022 direct ingegaan. Andere wijzigingen uit de wetswijziging hoeven pas op 1 juli 2024 doorgevoerd te worden. Dit betekent dat voor de voorliggende wijziging zowel de zienswijzeprocedure als toestemmingsprocedure richting de gemeenteraden dient te worden doorlopen. Dit raadsvoorstel heeft enkel betrekking op de zienswijzeprocedure. De toestemmingsprocedure volgt later dit jaar.

De financiële implicaties als gevolg van de nieuwe afrekensystematiek zijn klein doordat de beheerskosten én vervoerskosten herverdeeld worden. Brunssum moet 406 euro meer gaan betalen conform de nieuwe toekomstige verdeelsleutel. Hierbij moet de kanttekening geplaatst worden dat het aandeel vervoerskosten in deze berekening mogelijk positiever zou kunnen uitpakken voor de gemeente Brunssum dan weergegeven. Zie voor de onderbouwing het financieel advies.

Aan uw raad wordt voorgesteld om geen zienswijze af te geven aangaande de voorgestelde wijziging van de afrekensystematiek van de Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz. Hiermee laat uw raad blijken zich te kunnen vinden in de voorgestelde wijziging. Zie voor de argumentatie alinea ‘argumenten en overwegingen’ en bijlage 1.

2. Uitgangssituatie (WAAROM?)

a. Aanleiding

Het algemeen bestuur Omnibuzz heeft op 6 juli jl. ingestemd met:

1. Het voorstel om de afrekensystematiek van het vervoer voor gemeenten om te zetten van zones naar kilometers met ingang van 1 januari 2023;
2. De nieuwe afrekensystematiek van de beheerskosten:
   a) indirecte vervoerskosten op basis van het aantal ritten; en
   b) overhead op basis van het aantal inwoners met ingang van 1 januari 2023.

3. Het concept wijzigingsvoorstel van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz en de besluitvorming hiertoe in gang te zetten.

Voor een inhoudelijke onderbouwing van deze besluiten wordt verwezen naar het voorstel voor het AB van 6 juli 2022 in de bijlage. Belangrijk om te vermelden is dat de afrekening van het vervoer in deze fase alleen voor gemeenten wordt omgezet van zones naar kilometers. Deze omzetting raakt vervoerders en klanten nog niet. De afrekening met vervoerders op kilometers wordt gekoppeld aan de ingangsdatum van de nieuwe contracten (het huidige contract loopt tot 2025 met drie optionele verlengingsjaren). De totale vervoerskosten nemen door deze omzetting niet toe. Verder wordt met deze besluitvorming de afrekensystematiek voor gemeenten in lijn gebracht met het daadwerkelijk gebruik, zowel voor vervoer als beheer. Dit sluit aan op enkele amendementen en de breed gedragen en uitgesproken wens van de deelnemende gemeenten om de kostenverdeling zo veel mogelijk in verband te brengen met de daadwerkelijke kosten.
De totale begroting van Omnibuzz wijzigt niet door deze besluitvorming, maar beide componenten (omzetting naar kilometers en andere afrekensystematiek) leiden wel tot een verschuiving van de kostenverdeling tussen de deelnemende gemeenten. Voor een financiële toelichting en de financiële consequenties voor onze gemeente wordt verwezen naar het onderdeel Financiën van deze collegenota.

Het voorstel voor de aanpassing van de verdeelsystematiek van de beheerskosten is verwerkt in een concept wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz onder artikel 18, lid 1 (zie bijlage). De aanpassingen zijn geel gearceerd, de rest van de tekst is ongewijzigd. Nu het algemeen bestuur van Omnibuzz een positief besluit heeft genomen op 6 juli jl., dient elke gemeente de besluitvorming voor de wijziging van de GR Omnibuzz in gang te zetten. Dit raadsvoorstel dient om de zienswijzeprocedure te behandelen.

Procedure
De nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt dat voor het wijzigen van de regeling colleges van burgemeester en wethouders voortaan het ontwerp van de gemeenschappelijke regeling eerst toezenden aan de gemeenteraden. De gemeenteraden kunnen dan bij hun colleges binnen 8 weken na ontvangst van de ontwerpregeling hun zienswijze geven.
Nadat de gemeenteraad eventuele zienswijzen heeft ingediend, vervolgt de procedure zoals deze voor 1 juli 2022 ook gold. Dit betekent dat het college een voorlopig besluit neemt omtrent de ontwerpregeling en vervolgens toestemming vraagt aan de gemeenteraad voor het wijzigen van de regeling. Op die toestemming is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Dat betekent dat de gemeenteraad 13 weken heeft om te beslissen omtrent de toestemming. De termijn begint te lopen vanaf het moment van verzending door het college. Dat is een maximumtermijn, de gemeenteraad mag uiteraard ook eerder toestemming verlenen.
Het college neemt ten slotte het definitieve besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Nadat alle colleges van de gemeenten die deelnemen aan de GR Omnibuzz hebben besloten, moet bekeken worden of de benodigde meerderheid is behaald. De wijziging komt tot stand indien drievierde van de colleges hiertoe hebben besloten, natuurlijk met de benodigde toestemming van hun gemeenteraden. De wijziging gaat dan voor alle deelnemende gemeenten gelden.
Het besluit van het college moet wel bekendgemaakt worden voordat het in werking treedt via publicatie in het Gemeenteblad. Nadat alle colleges besloten hebben, moet het wijzigingsbesluit bekendgemaakt worden in het Gemeenteblad van de plaats van vestiging, in dit geval Sittard-Geleen. De gewijzigde gemeenschappelijke regeling kan niet in werking treden voordat deze laatste bekendmaking heeft plaatsgevonden.

Begrotingswijziging
Ook de begroting 2023 van Omnibuzz moet in dit verband gewijzigd worden. In de reguliere procedure kan nog niet vooruit worden gelopen op de eventuele wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Dat betekent dat de (ontwerp)begroting voor 2023 vooralsnog geënt is op de oude financieringssystematiek. Om de nieuwe systematiek te verwerken is dus een begrotingswijziging nodig. Hierop is de op 1 juli jl. herziene begrotingsprocedure van de Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing.
Het dagelijks bestuur van Omnibuzz zendt de ontwerpwijziging twaalf weken voordat deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden aan de gemeenteraden. De gemeenteraden kunnen vervolgens bij het dagelijks bestuur van Omnibuzz hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur moet de commentaren van de raden die in de zienswijzen zijn vervat met de ontwerpbegroting aan het algemeen bestuur aanbieden. Het

algemeen bestuur beslist vervolgens over de wijziging van de begroting. In de procedure wordt de ontwerp-begrotingswijziging gelijktijdig met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling in procedure gebracht (toestemmingsprocedure november, begin december). Dit om te voorkomen dat de gemeenteraden begin 2023 voor de derde keer naar de nieuwe financieringssystematiek moeten kijken. Voordeel hiervan is dat de gemeenteraden bij de wijziging van de gemeenschappelijke regeling ook al direct inzicht hebben in de concrete afrekening voor 2023. Het algemeen bestuur van Omnibuzz zal in de eerste vergadering van 2023 de wijziging van de begroting daadwerkelijk vaststellen, als ook de nieuwe gemeenschappelijke regeling in werking is getreden.

3. Gewenste situatie (WAT?

a. Wat willen we bereiken?

Zie bij aanleiding. Het doel is om de nieuwe afrekensystematiek (van zones naar kilometers) per 1 januari 2023 in te laten gaan en uw raad hierbij om 1. een zienswijze en vervolgens 2. om toestemming te vragen.

b. Kaders

1. eerdere besluitvorming (BBV nr.)

Niet van toepassing.

2. traject tot dusverre

Zie aanleiding. Het algemeen bestuur van Omnibuzz heeft op 6 juli besloten om de procedure voor de nieuwe afrekensystematiek te starten. Het college van B%W van de gemeente Brunssum heeft op 30 augustus besloten om de route richting uw raad te gaan voor een zienswijze in gang te zetten.

3. rol/ bevoegdheden college van B en W

De gemeenteraad is het bevoegde orgaan t.a.v. het indienen van een zienswijze de Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz. Het college geeft uw zienswijze door aan Omnibuzz en monitort de ontwikkelingen c.q. aandachtspunten bij de Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz. Daarnaast neemt de wethouder zitting in het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz.

4. algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal)

- Algemene wet bestuursrecht.
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015.
- Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz (artikel 23)
- Wet gemeenschappelijke regelingen (artikel 1).

5. past het voorstel in de strategische visie/ relatie met uitvoeringsagenda?

Ja, het betreft een andere (een meer rechtvaardige) wijze van afrekening richting de deelnemende gemeenten aan de Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz, ten behoeve van de uitvoering van het doelgroepenvervoer.

6. relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen

Het financiële effect voor Brunssum inzake beheerskosten (23% van totale kosten) op basis van de cijfers voor 2023 uit de meest recente begroting 2022 + MJP 2023-2025 bedraagt:

Kosten Huidige systematiek	**Kosten nieuwe systematiek**	**Verschil absoluut**	**Verschil procentueel**
€ 153.801	€ 170.738	€ 16.937	11,0%

Het financiële effect voor Brunssum inzake vervoerskosten (77% van totale kosten) op basis van de cijfers voor 2023 uit de meest recente begroting 2022 + MJP 2023-2025 bedraagt:

Vervoerskosten (zones)	Vervoerskosten (km)	Verschil absoluut	Verschil procentueel
€ 647.703	€ 631.212	€ -16.490	-2,5%

Het **totale financiële effect** voor Brunssum bedraagt vervolgens:

Huidige verdeelsleutels	Toekomstige verdeelsleutels	Verschil absoluut	Verschil procentueel
€ 801.504	€ 801.950	€ 446	0,1%

De verschillende effecten voor de deelnemende gemeenten, worden, door de aanpassing van zowel beheerskosten als vervoerskosten tegelijkertijd door te voeren, procentueel minder groot. Beide aanpassingen compenseren elkaar dus voor een deel. Dit was één van de belangrijkste argumenten om beide besluiten aan elkaar te koppelen.

Financieel advies

De financiële implicaties als gevolg van de nieuwe afrekensystematiek zijn derhalve klein doordat de beheerskosten én vervoerskosten herverdeeld worden. De gemeente Brunssum moet € 446,- meer gaan betalen conform de nieuwe toekomstige verdeelsleutels. Omdat hierbij is uitgegaan van een 'status-quo' herverdeling van de vervoerskosten voor begrote ritten op basis van zones in 2022 blijven de effecten beperkt tot -2,5%. Opgemerkt moet worden dat het aandeel vervoerskosten voor Brunssum **mogelijk** positiever kan uitpakken omdat het gebruik doelgroepenvervoer voor Brunssum al jaren uitkomt op gemiddeld 2,2 à 2,3 zones welke conform de huidige afrekensystematiek als 3 zones worden berekend (+30%). Als de omzetting naar kilometers plaatsvindt (nieuwe afrekensystematiek), vindt deze afronding naar boven niet meer plaats en wordt de afrekening bepaald op basis van daadwerkelijke aantal kilometers (welke in de praktijk lager uitvallen dan hoe het nu wordt doorberekend) x de nieuwe vervoerstarieven.
Complicerend effect na de nieuwe aanbesteding vervoer is dan het prijsverschil per km wegens de hogere brandstofkosten, onderhoudskosten vervoermiddelen en hogere afschrijvingskosten voor elektrisch transport (indien van toepassing).

Voor wat betreft de verdeling van de Overhead en de Indirecte kosten is de voorgestelde verdeling beter dan de gedeeltelijke afrekening op basis van de vervoerspassen, hoewel het wel raadzaam is om het gebruik van de passen blijvend te monitoren omdat hier tevens een voorcalculatorisch gebruik van de vervoersvoorziening uit berekend wordt. Dit is een interne aangelegenheid die al opgepakt is en gecontinueerd wordt.

Financiën Omnibuzz gemeenten

Het implementeren van deze aanpassingen brengt incidenteel kosten met zich mee, doordat bijvoorbeeld rapportage- en facturatiestromen moeten worden aangepast. Doordat dit zich alleen op de afrekening met gemeenten richt, zijn de kosten in deze fase beperkt en worden ingeschat op ongeveer € 7.500. Deze kosten worden verdeeld over alle deelnemende gemeenten.

c. Argumenten en overwegingen

Onderbouwing

Voor de onderbouwing van dit voorstel wordt verwezen naar het voorstel voor het AB van 6 juli 2022 (zie bijlage 1, vooral pagina 4 en 5). Zie hieronder de belangrijkste argumenten voor de wijziging van de afrekensystematiek.

- De afrekensystematiek voor gemeenten brengen we in lijn brengen met het daadwerkelijk gebruik, zowel voor vervoer als beheer. Dit sluit aan op de amendementen en de breed gedragen en uitgesproken wens van de deelnemende gemeenten om de kostenverdeling zo veel mogelijk in verband te brengen met de daadwerkelijke kosten.

- De totale vervoerskosten nemen niet toe door de omzetting. Door de afrekening met vervoerders op zones te handhaven, is er voor gemeenten geen risico. De omzetting betekent een herverdeling van de vervoerskosten die op het niveau van individuele gemeenten uiteraard effect heeft, maar op totaalniveau niet.
- Met de invoering van de ov-chipkaart zijn in 2011 de laatste strippenkaarten 'uitgezet'. Sindsdien is afrekening in kilometers de norm in het Openbaar Vervoer (dit betreft een aanverwante voorziening in relatie tot doelgroepenvervoer van omnibuzz) en vindt geen centraal onderhoud meer plaats op het zonesysteem. De meeste Wmo-systemen hebben daarom al de overstap naar kilometers gemaakt. Uit een inventarisatie blijkt dat slechts 9 van de 77 Wmo-vervoerssystemen in Nederland nog met een afrekening op basis van zones werken.
- Door de vervoerder en klant los te knippen van het voorstel, raakt de besluitvorming alleen de gemeenten en zijn de risicofactoren die verdere vertraging kunnen veroorzaken geminimaliseerd.
- Het cliëntenpanel onderschrijft het idee van een afrekensystematiek op basis van kilometers, maar uit ook haar zorgen over de gevolgen voor individuele klanten. Met dit aangepast voorstel en gefaseerde implementatie komen we tegemoet aan de wens van het cliëntenpanel om op dit moment nog meer aanpassingen voor de klant te beperken. Dat verzoek komt voor uit de constatering dat klanten door de impact van COVID-19 en recente tariefsaanpassingen al veel hebben zien veranderen in korte tijd.
- De vorige portefeuillehouder van de gemeente Brunssum t.a.v. Omnibuzz was een voorstander van deze voorgestelde nieuwe afrekensystematiek. Het nieuwe college bestendigt deze lijn.

Het advies van het college aan de gemeenteraad is om geen zienswijze af te geven. Het afgeven van geen zienswijze betekent dat de gemeenteraad zich kan vinden in de voorgestelde wijziging.
De redenen dat het advies is om geen zienswijze af te geven zijn hierboven opgesomd. De voorgestelde nieuwe afrekensystematiek betekent een meer rechtvaardige verdeling van de kosten omdat deze verdeling gaat plaatsvinden op basis van de daadwerkelijk gereden kilometers in plaats van het aantal zones. Zoals staat weergegeven bij het financieel advies, pakt deze wijziging naar alle waarschijnlijkheid voor Brunssum gunstiger uit dan nu financieel staat weergegeven. Dit komt omdat de gemiddelde zone in Brunssum 2.2 á 2.3 betreft en de gemeente Brunssum 3 zones financierde voor dit gemiddelde van 2.2 á 2.3. Ingevolge de nieuwe systematiek is dit niet meer het geval, waarbij we enkel de daadwerkelijk gereden kilometers betalen.

Opties en keuze
Het advies aan de raad is om geen zienswijze af te geven. Met het afgeven van geen zienswijze laat de gemeenteraad van Brunssum blijken dat ze de voorgestelde wijziging van de afrekensystematiek positief achten en geen bedenkingen hebben hieromtrent. Het alternatief is om wel een zienswijze in te dienen. Het indienen van een zienswijze betekent dat de gemeenteraad opmerkingen heeft op het ontwerp of het zelfs niet eens is met het ontwerp.

Omwille van het feit dat deze wijziging van de afrekensystematiek een meer rechtvaardige verdeling van de kosten oplevert en gebaseerd is op de daadwerkelijk gereden kilometers in plaats van zones, wordt deze wijziging van de afrekensystematiek als een positieve wijziging beschouwd.

Bijlagen.
1. Voorstel aan algemeen bestuur Omnibuzz d.d. 6 juli 2022;
2. Concept wijziging gemeenschappelijke regeling Omnibuzz, met in geel gearceerd in artikel 18 het wijzigingsvoorstel;
3. Toelichting op het concept wijzigingsvoorstel.
4. Raadsinformatiebrief Wijziging GR Omnibuzz (1e fase afrekensystematiek);

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester

Secretaris

gemeente Brunssum

Raadsbesluit

Gemeentebladnr. :
Afdeling : Maatschappelijke ontwikkeling
Registratiekenmerk : 202223758

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2022/85;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 30 augustus 2022, afdeling Maatschappelijke ontwikkeling;

gelet op
Artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
Artikel 23 van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz;

overwegende dat
- Omnibuzz per 1 januari 2023 een nieuw afrekensystematiek hanteert voor de uitvoering van het vervoer voor gemeenten en de beheerskosten, waarbij met ingang van die datum gerekend wordt met kilometers in plaats van zones, indirecte vervoerskosten berekend worden op basis van het aantal ritten en overhead berekend wordt op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2023;
- Het noodzakelijk is voor een rechtvaardige verdeling van de kosten, de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz aan te passen naar aanleiding van voornoemde afrekensystematiek;
  Per 1 juli 2022 de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen in werking treedt, en
- Omnibuzz bij het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling de nieuwe wet in acht neemt en gemeenteraden de mogelijkheid biedt zienswijzen te geven over de ontwerpregeling, voordat ze gevraagd worden toestemming te geven voor het wijzigen van de regeling.
- Het afgeven van geen zienswijze laat blijken dat de gemeenteraad positief staat tegenover de voorgenomen wijziging.

Besluit:
Geen zienswijze naar voren te brengen aangaande de voorgenomen wijziging van de GR Omnibuzz en het college hiervan op de hoogte te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 27 september 2022

De Raad vernoemd,

Voorzitter

Griffier